

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

**NACIONALNA
STRATEGIJA
INTELEKTUALNE
LASTNINE
DO LETA 2030**

NACIONALNA STRATEGIJA INTELEKTUALNE LASTNINE DO LETA 2030

Elektronska izdaja

Izdal:

Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
za Vlado Republike Slovenije

Priprava:

Delovna skupina vlade za pripravo strategije varstva
intelektualne lastnine do leta 2030, ob sodelovanju
s Svetovno organizacijo za intelektualno lastnino (WIPO)

Uredil:

Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

Lektura:

Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije

Oblikovanje:

Boštjan Lešnjak, URSIL

1. Izdaja:

Ljubljana, november 2024

*Nacionalno strategijo intelektualne lastnine do leta 2030 je
Vlada Republike Slovenije sprejela na svoji 108. redni seji dne
19. junija 2024 (sklep št. 31200-1/2024/3).*

Kataložni zapis o publikaciji (CIP)
pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID 214930435
ISBN 978-961-6083-20-1 (PDF)

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	5
2. METODOLOGIJA PRIPRAVE NACIONALNE STRATEGIJE IL	9
3. POVZETEK ANALIZE	11
4. VIZIJA, POSLANSTVO, VREDNOTE IN VODILNA NAČELA	19
5. SPLOŠNI CILJ IN STRATEŠKI CILJI	23
6. UKREPI IN KLJUČNE AKTIVNOSTI	25
7. IZVEDBENA STRUKTURA IZVAJANJA NACIONALNE STRATEGIJE IL	37
8. SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE	39
 PRILOGA	 42
• Podjetniško-inovacijski ekosistem v Sloveniji	43
• Seznam uporabljenih kratic	44

1. UVOD

Slovenija prepoznava ključno vlogo intelektualne lastnine (IL) in intelektualnih sredstev pri spodbujanju inovacij, ustvarjalnosti in deljenja znanja ter pomen njunega strateškega upravljanja za izboljšanje verjetnosti, da bo to znanje doseglo trg in bo obenem prinašalo družbene koristi. IL je eden pomembnih načinov spodbujanja organizacij in posameznikov k inovativnosti in ustvarjalnosti na različnih področjih, vključno z znanostjo, tehnologijo, umetnostjo, literaturo in industrijo. Dobro delujoč in uravnotežen sistem varstva IL je eden od ključev za razvoj inovativnosti in ustvarjalnosti, ki spadata med glavne dejavnike gospodarskega razvoja v na znanju temelječem gospodarstvu.

Intelektualna sredstva vključujejo vse rezultate ali produkte, ki so bili ustvarjeni na podlagi raziskovalnih, inovacijskih ali drugih ustvarjalnih aktivnosti, ne glede na to, ali jih lahko ščitimo s pravicami IL ali ne.¹ IL v tem dokumentu razumemo kot vrsto lastnine, ki izvira iz človekovega intelekta oziroma razuma in je upravičena do pravnega varstva. Med pravice IL spadajo zlasti patenti, dodatni varstveni certifikati, modeli, znamke, geografske označbe, avtorska in sorodne pravice, topografije polprevodniških vezij, žlahtniteljske pravice in firme.² Poleg teh formalnih pravic IL so še neformalne strategije pravic IL, kot so predvsem tajnost (poslovne skrivnosti, skrito znanje), objavljanje ali strategija vodenja inovacij, ki opušča uporabo lastninskih pravic – ta strategija jih obravnava, kadar je to primerno.

Nacionalna strategija IL za Slovenijo je odraz zavezanosti k izkoriščanju IL za nacionalni razvoj, k preprečevanju nepooblaščen uporabe ali kršenja pravic IL in k skrbi za doseganje razumnega ravnovesja med pravicami inovatorjev, ustvarjalcev, uporabniki in širšimi družbenimi interesi (javni interes).

¹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/industrial-research-and-innovation/eu-valorisation-policy_en

² <https://www.gov.si/podrocja/podjetnistvo-in-gospodarstvo/intelektualna-lastnina/>

Slovenija lahko kot članica Evropske unije (EU) in z ugodnim strateškim položajem v srednji Evropi izkoristi potencial IL kot dejavnika konkurenčnosti. Dobro izobrazena delovna sila, napredna infrastruktura in trden pravni sistem zagotavljajo ustrezne temelje za učinkovit ekosistem IL, ki spodbuja inovativnost in ustvarjalnost, ki sta temeljna dejavnika gospodarskega razvoja v na znanju temelječem gospodarstvu. Nacionalna strategija IL vsebuje nabor ukrepov, ki jih oblikujejo in izvajajo Vlada RS in drugi deležniki, za spodbujanje in omogočanje usklajenega pristopa k učinkovitemu ustvarjanju, razvoju, upravljanju in varstvu IL na nacionalni ravni s ciljem spodbujanja razvoja države. Ta strategija tako povezuje razvoj IL ter tehnološki, pravni in institucionalni okvir države.

Nacionalna strategija IL kot krovna strategija ne obravnava posebnosti posameznih oblik varstva IL. Priprava temelji na horizontalnem pristopu, izvajanje pa bo temeljilo na kombinaciji horizontalnega in sektorskega pristopa (vključitev IL v sektorske strategije, programe, resolucije in akcijske načrte). IL je neločljiv del javnih politik, predvsem na področjih spodbujanja inovativnosti (znanstvenoraziskovalna in inovacijska politika), ustvarjalnosti (spodbujanje slovenskega kulturnega in kreativnega sektorja), digitalne preobrazbe, industrijske politike, kulturne, kmetijske in izobraževalne politike, brez ustreznih javnih politik pa bo vpliv IL na gospodarski in družbeni razvoj Slovenije omejen.

Strategija bo zagotovila usklajeno delovanje javnih politik in zakonodajnih pobud na nacionalni ravni, ob upoštevanju zavez in ciljev, opredeljenih v Strategiji razvoja Slovenije 2030. Hkrati je strategija tudi mehanizem odpiranja vprašanj, povezanih z IL (nove tehnologije, avtorska in sorodne pravice, odprte inovacije in odprta znanost, iskanje ravnovesja med zasebnim in javnim interesom ...) in iskanja dogovora pri odgovorih na zastavljena vprašanja.

Povečano zavedanje o pomenu IL in krepitev tega področja bosta prispevala k doseganju nacionalnih razvojnih ciljev, zapisanih v Strategiji

razvoja Slovenije 2030, zlasti cilja 6: Konkurenčni in družbeno odgovoren podjetniški in raziskovalni sektor. Neposredno ali posredno se strategija navezuje tudi na naslednje cilje iz Strategije razvoja Slovenije 2030:

- cilj 2: Znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo,
- cilj 4: Kultura in jezik kot temeljna dejavnika nacionalne identitete,
- cilj 8: Nizkoogljično krožno gospodarstvo in
- cilj 12: Učinkovito upravljanje in kakovostne javne storitve.

2. METODOLOGIJA PRIPRAVE NACIONALNE STRATEGIJE IL

Strategija je bila pripravljena s tehnično pomočjo Svetovne organizacije za intelektualno lastnino (WIPO) in v skladu z njeno metodologijo za pripravo nacionalnih strategij IL.³ Izhodišče za pripravo ukrepov je analiza, ki jo je leta 2023 pripravil Inštitut za ekonomska raziskovanja po naročilu Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino (URSIL). Pri pripravi ukrepov so bile kot zgled uporabljene tudi nacionalne strategije IL Finske, Avstrije, Japonske, Južne Koreje, Singapurja, Avstralije in Kanade. Omenjene strategije poudarjajo pomen ozaveščanja, usposabljanja in izobraževanja, nujnost učinkovitega ekosistema IL, problematiko vpliva novih tehnologij na upravljanje IL (npr. umetna inteligenca, veriženje blokov, internet stvari, kvantno računalništvo) ter pomen internacionalizacije ob upoštevanju razmer v posamezni državi, ob tem se osredotočajo na podporo inovativnosti in ustvarjalnosti ter zagotavljajo podporo predvsem tistim upravičencem, ki potenciala IL ne izkoriščajo zadostno (mala in srednje velika podjetja (MSP), mladi, ženske, kulturni in kreativni sektor (KKS) in drugi upravičenci, kot so na primer ranljive skupine). Tako tudi slovenska strategija temelji na vključitvi Slovenije v mednarodni okvir (predvsem EU), vendar upošteva tudi slovenske posebnosti, kjer je to mogoče in smiselno. Glavna ciljna skupina nacionalne strategije so predvsem ministrstva, glavni upravičenci pa so, podobno kot pri nacionalnih strategijah IL drugih držav, MSP, KKS, kulturni delavci, mladi in ženske.

Predlagani ukrepi so bili pripravljani v sodelovanju z delovno skupino Vlade RS za pripravo Nacionalne strategije varstva IL do leta 2030 ter preverjeni na treh delavnicah z deležniki iz gospodarstva, znanosti, izobraževanja ter KKS. Predlogi ukrepov so bili obravnavani tudi na srečanjih s predstavniki organizacije WIPO.

³ <https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4522>.

3. POVZETEK ANALIZE

Inštitut za ekonomska raziskovanja je na podlagi naročila URSIL leta 2023 pripravil Analizo stanja na področju intelektualne lastnine v Sloveniji⁴. Zbrane informacije obsegajo ključne podatke o področju IL v Sloveniji, pregled relevantnih strateških dokumentov, veljavne zakonodaje, upravnih in pravosodnih struktur ter struktur, ki podpirajo inovacijske in ustvarjalne dejavnosti, in še nekatere druge relevantne informacije. Analiza je v metodološkem smislu sledila smernicam, ki jih je posebej za razvoj nacionalnih strategij IL oblikovala organizacija WIPO⁵. Skladno s tem je bil poleg analize literature in podatkov poudarek tudi na posvetu z deležniki – tako tistimi v okviru delovne skupine za pripravo Nacionalne strategije varstva IL do leta 2030, ki jo je Vlada RS ustanovila novembra 2022, kot zunaj nje.

Glavne ugotovitve analize so:

- v Sloveniji razmeroma dobro deluje sistem podpore upravljanja IL. Računsko sodišče RS v reviziji Patentno varstvo v Republiki Sloveniji ugotavlja, da odgovorno ministrstvo področju IL ni namenjal dovolj pozornosti;
- primerov sodnega varstva s področja IL je razmeroma malo, zaradi česar je pravna praksa nezadostna. Za širšo proučitev problematike bi bile potrebne dodatne analize;
- statistični podatki s področja IL v Sloveniji ne kažejo spodbudnih trendov, kar še posebej velja za nekatere pravice IL, pri čemer v zadnjih letih opazamo trend upadanja števila prijav znamk (nacionalnih in mednarodnih znamk slovenskih prijaviteljev ter mednarodnih znamk, vloženih na podlagi Madridskega sporazuma o mednarodnem registriranju znamk) in prijav modelov. Svetla izjema je število prijav slovenskih prijaviteljev znamk EU, to število precej narašča. Podatki o patentnih prijavah na milijon prebivalcev pri Evropskem patentnem uradu kažejo, da Slovenija zaostaja za večino razvitih evropskih držav;

⁴ Kavaš, Murovec, Koman, 2023: <https://www.ier.si/analiza-stanja-na-podrocju-intelektualne-lastnine-v-sloveniji-2/>.

⁵ WIPO, 2020: https://tind.wipo.int/record/42305/files/wipo_pub_958.pdf?ln=en.

- Slovenija mednarodno zaostaja pri inovacijskih indeksih/kazalnikih. Glede na uvrstitev po globalnem inovacijskem indeksu⁶ od leta 2018 izkazuje rahel, a vztrajen trend upadanja, s 30. mesta leta 2018 je leta 2023 padla na 33. mesto. Glede na evropski sistem inovacijskih kazalnikov⁷ pa se inovacijska uspešnost Slovenije izboljšuje (za skoraj 3 odstotne točke v obdobju 2016–2023), vendar počasneje od povprečja v EU (za 8,5 odstotne točke v istem obdobju);
- podjetniško-inovacijski ekosistem je razdrobljen (veliko število podpornih organizacij, nejasna vloga in razmerja med posameznimi organizacijami, omejene kompetence s področja IL);⁸
- v Sloveniji obstoji razkorak med strukturo gospodarstva in zaščito pravic IL. Slovenija je v obdobju 2017–2019 po deležu BDP in zaposlitev, ki jih ustvarjajo patentno intenzivne panoge, z 22,5-odstotnim deležem BDP in 15-odstotnim deležem zaposlitev precej presegala povprečje v EU-27 (17,4 % BDP, 11 % zaposlitev). V istem obdobju je Slovenija nekoliko presegala povprečje v EU-27 tudi po deležu BDP (za 1 odstotno točko) in zaposlitev (za 2 odstotni točki), ki ga ustvarjajo panoge, intenzivne po zavarovanih znamkah;⁹
- zavedanje pomena IL v gospodarstvu in javnem sektorju je šibko. Predvsem so problematična MSP, še posebej mikropodjetja. Pravice IL upravlja zelo majhen delež MSP. V primerjavi z njimi so deleži upravljanja pravic IL v velikih podjetjih v povprečju od tri- do štirikrat večji. Po podatkih ankete so podjetja od vseh kategorij IL v največjih deležih uporabila poslovno skrivnost (4 %, 6 % in 15 % vseh malih, srednjih in velikih podjetij).¹⁰ V MSP večinoma ni vzpostavljena organizacijska infrastruktura, ki bi se ciljno ukvarjala s pripravo, varstvom in komercializacijo IL. Kljub slabši splošni sliki so nekatera slovenska

⁶ <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023/si.pdf>.

⁷ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en?prefLang=sl

⁸ Celoten podjetniško-inovacijski ekosistem je grafično predstavljen v prilogi.

⁹ https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/IPR-intensive_industries_and_economic_in_EU_2022/2022_IPR_Intensive_Industries_FullR_en.pdf.

¹⁰ Študija Evropske komisije je pokazala, da mnogo podjetij ne razume povsem pojma poslovna skrivnost ali razlike med dejansko tajnostjo in poslovno skrivnostjo ter s tem povezanega obsega pravnega varstva (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c0335fd8-33db-11ed-8b77-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-267469968>).

podjetja zelo uspešna pri uresničevanju svojih poslovnih idej s pomočjo pravic IL;¹¹

- IL v Sloveniji, podobno kot v celotni EU, praviloma ni prepoznana kot premoženje podjetja, ki bi lahko bilo uporabljeno kot zavarovanje (npr. za pridobitev posojila), izjema so primeri nekaterih na trgu že dobro uveljavljenih znamk (kar je razvidno iz informacijske baze znamk pri URSIL). Eden izmed razlogov za to je, da ni splošno sprejetih standardov vrednotenja IL. Ustrezno vrednotenje IL bi spodbudilo tako dolžniško kot lastniško financiranje;
- v slovenskem KKS je varstvo IL težava za ustvarjalce, saj jim pogosto primanjkuje znanj in sredstev za reševanje sporov, pri drugih akterjih in v splošni javnosti pa sta ozaveščenost in spoštovanje teh pravic prešibka. Uspešen razvoj in dober izdelek ali storitev na trgu še ne pomenita odločilne prednosti pred konkurenco, če nista tudi ustrezno varovana in če nismo sposobni uveljavljati pridobljenih pravic IL. Na področju KKS se kot pomembna težava kaže tudi majhnost sektorja oziroma to, da ni ustreznih vmesnih specializiranih akterjev v verigi vrednosti, ki bi ustvarjalcem pomagali pri upravljanju njihovih pravic IL;
- v gospodarstvu in javnem sektorju primanjkuje ustreznih kompetenc s področja IL;
- področje upravljanja IL urejajo številni mednarodni in strateški dokumenti, vendar v Sloveniji ni nacionalne strategije upravljanja IL. Je nekaj redkih uspešnih ukrepov javne politike, kot je vavčer za patente, modele in znamke, ki ga razpisuje Slovenski podjetniški sklad. Poleg tega imajo slovenski upravičenci dostop do nepovratnih sredstev na ravni EU (npr. Sklad za MSP) in možnost uveljavljanja za 80 % nižje pristojbine za storitev poizvedbe na področju patentnega varstva, kar na podlagi sporazuma z URSIL zagotavlja Evropski patentni urad;
- v splošni javnosti je ozaveščenost o pravicah IL pomanjkljiva, enako kot spoštovanje pravic IL (npr. uporaba ponaredkov in dostopanje do digitalnih vsebin iz nezakonitih virov), in to v gospodarstvu in javnem sektorju;

¹¹ <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVZI/Znanost/CRP/Vrednotenje-intelektualne-lastnine-kot-podlaga-za-predlog-dolgorocno-vzdrznega-modela-drzavnih-pomoci-za-spodbujanje-sodelovanja-znanosti-in-gospodarstva.pdf>.

- davčnih spodbud ali podpor za varovanje pravic IL (za poslovne subjekte) je razmeroma malo. Gospodarske družbe lažje pridobijo in uveljavijo davčne olajšave za vlaganje v opremo, zaposlovanje invalidov, donacije ipd. kot pa za raziskave in razvoj;
- primanjkuje podatkov in raziskav, ki bi omogočile podrobnejšo analizo in spremljanje stanja na področju upravljanja IL v Sloveniji (npr. ozaveščenost javnosti o IL, poznavanje pravic IL, ovire za potencialne prijavitelje, stroški in koristi pravic IL, strategije upravljanja IL v podjetjih, analiza tržne uspešnosti patentov, analiza vzrokov (negativnih) trendov na področju IL, vrednotenje uspešnosti podpornih ukrepov ministrstev ...);
- vsebine s področja IL primanjkujejo na vseh ravneh šolanja (za ozaveščanje) in v visokošolskem izobraževanju (strokovna znanja). V kurikulumu za osnovne in srednje šole so že nekatere vsebine o IL, ki pa bi jih bilo smiselno bolj sistemsko umestiti, le nekatere fakultete pa imajo obvezne predmete, ki vključujejo področje IL (Evropska pravna fakulteta, Fakulteta za farmacijo), nekatere fakultete pa imajo izbirne predmete (npr. pravni fakulteti v Ljubljani in Mariboru, Katoliški inštitut, Fakulteta za pravo in poslovne vede, MLC Fakulteta za management in pravo Ljubljana). Primanjkuje tudi strokovnih izobraževanj s področja IL v slovenskem jeziku;
- pogledi deležnikov na urejanje pravic IL so različni, predvsem na področju avtorske pravice;
- urejanje pravic IL v povezavi z novimi in nastajajočimi tehnologijami (npr. umetna inteligenca, tehnologije, povezane z metaverzumom, tehnologije razpršene evidence) je zaradi hitrega tehnološkega razvoja in globalnega tekmovanja velik izziv.

Vse informacije, pridobljene v analizi iz raznih virov, so bile združene v tabeli SWOT. Pri pripravi analize SWOT se je sledilo naslednjim stebrom javne politike podpore¹² področju IL:

¹² <https://czk.si/wp-content/uploads/2023/04/predlog-ukrepov-za-razvoj-kulturnega-in-kreativnega-sektorja-v-sloveniji.pdf>.

- splošni pogoji poslovanja,
- trg (povpraševanje na trgu),
- kompetence in usposabljanja,
- financiranje,
- internacionalizacija,
- infrastruktura,
- ozaveščenost in promocija,
- podporne politike (strategije, programi).

Tabela SWOT je glavni rezultat analize in se je uporabila kot temeljna analitična podlaga za pripravo predloga nacionalne strategije IL, zato je predstavljena tudi v nadaljevanju.

PREDNOSTI	SLABOSTI
SPLOŠNI POGOJI POSLOVANJA	
Razmeroma dobro delujoč sistem podpore upravljanja IL.	Primerov sodnega varstva s področja IL je razmeroma malo, posledično je pravna praksa nezadostna in posamezni sodniki področja IL ne poznajo ustrezno dobro.
	IL v Sloveniji ni prepoznana kot premoženje podjetja, ki bi lahko bilo uporabljeno kot zavarovanje (npr. za pridobitev posojila).
	Ni splošno sprejetih standardov vrednotenja IL.
INFRASTRUKTURA	
URSIL – poseben urad kot osrednja institucija v Sloveniji na področju izvajanja strokovnih in upravnih nalog varstva IL.	Storitve varovanja IL so uporabniku pogosto premalo prijazne (potreba po poenostavitvi in nadaljnji digitalizaciji).
Delujoče pisarne za prenos tehnologij.	Razdrobljen podjetniško-inovacijski ekosistem (veliko število podpornih organizacij, nejasna vloga in razmerja med posameznimi organizacijami, omejene kompetence s področja IL).

PREDNOSTI	SLABOSTI
OZAVEŠČENOST IN PROMOCIJA	
Okrepljene komunikacijske aktivnosti ozaveščanja o pomenu IL v zadnjih letih (URSIL, pisarne za prenos tehnologij).	Zavedanje o pomenu IL v gospodarstvu in javnem sektorju je še vedno šibko.
	Pomanjkljiva ozaveščenost in šibko spoštovanje pravic IL v splošni javnosti (raziskava EUIPO, opravljena leta 2023, je pokazala, da je ozaveščenost o IL v Sloveniji slabša od povprečja v EU).
PODPORNE POLITIKE (STRATEGIJE, PROGRAMI)	
	Ni strateških usmeritev, potrebnih za razvoj politik na področju IL, niti jasnih stališč že med pripravo sprememb ureditev na ravni EU.
	Ni informacij, ki bi omogočile podrobnejšo analizo in spremljanje stanja na področju IL (npr. ozaveščenost javnosti o IL, poznavanje pravic IL, ovire za potencialne prijavitelje, stroški in koristi pravic IL, strategije upravljanja IL v podjetjih, analiza tržne uspešnosti patentov, analiza vzrokov (negativnih) trendov na področju IL, vrednotenje uspešnosti podpornih ukrepov ministrstev ...).
	Različni pogledi deležnikov na ureditev pravic IL, predvsem na področju avtorske pravice.
KOMPETENCE IN USPOSABLJANJA	
	Neustrezna vključenost področja IL v kurikulum na različnih stopnjah izobraževanja. Primanjkuje tudi strokovnih izobraževanj s področja IL v slovenskem jeziku.
	Pomanjkanje ustreznih kompetenc s področja IL v gospodarstvu in javnem sektorju.

PREDNOSTI		SLABOSTI	
INTERNACIONALIZACIJA			
<p>Močna vpetost URSIL v mednarodno okolje (članstvo v organizacijah/agencijah/uradih: OECD, WIPO, EUIPO, EPO) omogoča preprosto mreženje v strokovnih skupinah za varstvo IL (izmenjava znanj, izkušenj).</p>			
TRG (POVPRAŠEVANJE NA TRGU)			
<p>Obstoj slovenskih podjetij, katerih konkurenčnost temelji tudi na IL.</p>		<p>Premajhna inovativnost slovenskega gospodarstva.</p>	
<p>V Sloveniji sta v panogah, ki intenzivno uporabljajo pravice IL, število zaposlenih in prispevek v BDP večja od povprečja, značilnega za EU.</p>		<p>V Sloveniji izjemno majhen delež MSP varuje in upravlja pravice IL. Zaradi omejenih virov imajo MSP težave pri uveljavljanju pravic IL. To je še posebej značilno za KKS.</p>	
FINANCIRANJE			
<p>Cenovna dostopnost pridobitve pravic IL (v primerjavi z nekaterimi drugimi državami).</p>		<p>Davčnih spodbud ali podpor za varovanje pravic IL (poslovni subjekti) je razmeroma malo.</p>	
PRILOŽNOSTI		NEVAROSTI	
<p>Krepitev pomena IL v gospodarstvu, raziskovalnem sektorju in izobraževalnem sistemu.</p>		<p>Upad gospodarske rasti, posledica česar bo lahko manj proračunskih sredstev za delovanje URSIL in manj javnih sredstev za spodbujanje inovativnosti v poslovnem sektorju.</p>	
<p>Povečano povpraševanje po ustvarjalnih produktih, kar spodbuja ustvarjalnost, inovativnost in upravljanje IL.</p>		<p>Neurejanje pravic IL v povezavi z novimi in nastajajočimi tehnologijami (npr. umetna inteligenca, tehnologije, povezane z metaverzumom, tehnologije razpršene evidence) zaradi hitrega tehnološkega razvoja in globalnega tekmovanja.</p>	
<p>Mednarodno sodelovanje na področju upravljanja IL (EU, globalno sodelovanje, sodelovanje med patentnimi uradi).</p>		<p>Huda mednarodna konkurenca na trgu, ki se še krepi.</p>	
<p>Uporaba novih tehnologij (npr. umetne inteligence) za lažje upravljanje IL in za izboljšanje učinkovitosti odkrivanja kršitev pravic IL.</p>		<p>Nadaljnji upad inovativnosti in konkurenčnosti Slovenije.</p>	

4. VIZIJA, POSLANSTVO, VREDNOTE IN VODILNA NAČELA

VIZIJA

Slovenija bo imela odličen sistem IL, ki spodbuja inovacije in ustvarjalnost ter krepi raziskave in razvoj in s tem prispeva k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja.

POSLANSTVO

Prizadevanje za boljšo izrabo potenciala IL za razvoj in učinkovitejše izkoriščanje inovacij in intelektualnih dosežkov ter s tem prispevek k večji konkurenčnosti gospodarstva in boljši kakovosti življenja državljanov in državljanek.

VREDNOTE IN VODILNA NAČELA

Pomembna vrednota slovenskega sistema IL in temeljni vidik glavnih načel EU na področju IL, ki poudarjajo pomen **izključnosti in teritorialnosti, je spoštovanje pravic IL**. Pravice IL dajejo imetnikom izključne pravice do nadzora nad uporabo, izkoriščanjem in komercializacijo njihovih stvaritev na zadevnem ozemlju. Ta ekskluzivnost je uravnotežena z omejitvami in izjemami, kot so poštena uporaba in obvezne licence. Spoštovanje pravic IL ter zaščita pravic inovatorjev in ustvarjalcev pomagata spodbujati razvoj novih idej in ustvarjalnosti.

Druga ključna vrednota je **poštenost**. Okolje, v katerem lahko podjetja pošteno konkurirajo in v katerem se preprečuje nepooblaščen uporaba ali kršitev pravic IL, je ključno za ohranjanje celovitosti sistema IL. Za takšno okolje je značilno zagotavljanje enakopravnega dostopa do pravic

IL. Poštenost v sistemu IL vključuje tudi vzpostavitev razumnega ravnovesja med pravicami inovatorjev in ustvarjalcev ter med uporabniki in širšimi družbenimi interesi.

Z zagotavljanjem spoštovanja pravic IL ustvarjamo **zaupanje** – to je ključno za spodbujanje naložb, ustvarjalnosti in podpiranje gospodarske rasti.

Temeljno načelo EU na področju IL je **izmenjava znanja**. Z zagotavljanjem okvira za varstvo in ustrezno izmenjavo pravic IL želimo spodbujati širjenje znanja in informacij. To je skladno tudi s poudarkom EU na **inovacijah in ustvarjalnosti**, saj priznava vlogo IL pri spodbujanju inovacij in ustvarjalnosti. EU podpira ukrepe, ki olajšujejo dostop do znanja in njegovo razširjanje, ter prizadevanja za boj proti ponarejanju in piratstvu.¹³

Osrednji načeli tako Slovenije kot EU so **javni interes in temeljne pravice**. EU priznava, da pravice IL ne bi smele biti absolutne in da jih je treba uveljavljati na način, ki spoštuje temeljne pravice in javni interes. To vključuje vidike, kot so konkurenca, dostop do znanja in kulturna različnost. EU poudarja, da je treba vzpostaviti ravnovesje med interesi imetnikov pravic in drugih zainteresiranih strani, kot so potrošniki in konkurenti. To pomeni, da je treba zagotoviti, da se pravice IL dodeljujejo in uveljavljajo na način, ki je sorazmeren s škodo, ki jo povzročajo morebitne kršitve.

V okviru EU za IL so vse bolj priznane **odprta znanost in odprte inovacije**, temu sledi tudi Slovenija. Pristopi odprte znanosti in odprtih inovacij vključujejo zagotavljanje večje dostopnosti in izmenjave rezultatov raziskav in drugih oblik znanja. V skladu z Zakonom o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti morajo biti rezultati raziskav

¹³ EU je v zadnjih nekaj letih sprejela številne usmerjevalne dokumente, ki poudarjajo pomen inovacij in ustvarjalnosti, npr. Kodeks ravnanja na področju upravljanja intelektualnih sredstev za valorizacijo znanja v evropskem raziskovalnem prostoru (ERA), Kodeks ravnanja na področju soustvarjanja med industrijo in akademskimi krogi za valorizacijo znanja, Kodeks ravnanja na področju državljanskega udejstvovanja za valorizacijo znanja ter Kodeks ravnanja na področju standardizacije v ERA.

sofinancirani iz javnih virov, odprti in dostopni, ob upoštevanju omejitev, ki jih nalagajo varstvo IL, varstvo osebnih podatkov, varnost oseb ali države. Hkrati načela odprte znanosti zahtevajo vrednotenje kakovosti in vpliva znanstvenoraziskovalnega dela z uporabo odgovornih metrik ter povezovanje in vključevanje zainteresirane javnosti v raziskovalni proces. Odprta znanost spodbuja sodelovalno delo in nove načine razširjanja znanja s spodbujanjem učinkovite izmenjave podatkov ter dinamične izmenjave rezultatov raziskav, pri tem pa ne gre le za publikacije, temveč tudi za raziskovalne podatke in druge rezultate raziskav. Zakonodaja o IL si prizadeva za uravnoteženje moralnih in gospodarskih pravic ustvarjalcev in izumiteljev s širšimi interesi in potrebami družbe. Upravljanje rezultatov znanja v novem odprtem raziskovalnem in inovacijskem ekosistemu je še vedno izziv.¹⁴ Slovenska zakonodaja omogoča, da IL in odprti modeli niso v nasprotju drug z drugim. Nasprotno, ob podrobnejšem pregledu je delovanje številnih odprtih modelov odvisno od delujočega osnovnega sistema IL. Na primer, številne vrste odprtokodnih licenc so načini za določanje dostopa do gradiva IL in njegove uporabe (večinoma varovanega z avtorsko pravico), uveljavljanje teh licenc pa bi bilo precej težko, če ne celo nemogoče, če se ne bi oprli na temeljno pravo IL. Glede na to lahko številne odprte modele obravnavamo kot zelo specifične oblike strategij IL.

Navedene vrednote in načela odprte znanosti in inoviranja je treba v praksi uveljavljati na način, da bo hkrati omogočeno upoštevanje varovanja IL, inovativne uporabe IL za podporo inovacijam, konkurenčnosti slovenske znanosti in gospodarstva, ob upoštevanju javnega interesa. Slovenski pristop k IL se mora zato nenehno razvijati in slediti razvojnim politikam EU, ob upoštevanju ustreznih rešitev v spreminjajočem se tehnološkem in družbenem okolju.

¹⁴ Evropska komisija, Generalni direktorat za raziskave in inovacije, Open science and intellectual property rights – How can they better interact? – State of the art and reflections – Executive summary (Odprta znanost in pravice intelektualne lastnine: kako lahko bolje sodelujejo?: stanje in razmislek: povzetek), Urad za publikacije Evropske unije, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/347305>.

2030

5. SPLOŠNI CILJ IN STRATEŠKI CILJI

Strategija ima **en splošni cilj**, in sicer vzpostaviti najsodobnejši okvir IL, ki spodbuja ustvarjalnost in inovacije za izboljšanje blaginje vseh prebivalcev Slovenije.

Za uresničitev vizije in poslanstva so oblikovani naslednji trije strateški cilji, ki se bodo uporabili kot načrt za doseganje splošnega cilja nacionalne strategije IL. To so:

- **STRATEŠKI CILJ 1:**
okrepitev okolja za učinkovito ustvarjanje, razvoj, varstvo in upravljanje IL,
- **STRATEŠKI CILJ 2:**
povečanje ozaveščenosti in znanja o IL,
- **STRATEŠKI CILJ 3:**
krepitev vloge IL v zasebnem in javnem sektorju ter v družbi nasploh.

6. UKREPI IN KLJUČNE AKTIVNOSTI

STRATEŠKI CILJ 1: okrepitev okolja za učinkovito ustvarjanje, razvoj, varstvo in upravljanje IL

V okviru strateškega cilja se želi zagotoviti okolje, ki bo omogočilo učinkovito ustvarjanje, razvoj, varstvo in upravljanje IL. To zahteva:

- **ustrezne analitične podlage.** Med pripravo strategije je bilo ugotovljeno, da je treba okrepiti analitično delo. Pomanjkanje podatkov in analiz je predstavljalo določen izziv v procesu priprave, zaradi česar so med predlagane aktivnosti vključeni tudi podrobnejše analitične podlage, intenzivno spremljanje in neodvisno vrednotenje, da bi se zagotovila bolj z dokazi podprta podlaga za posodobitve strategije;
- **okrepljeno varovanje pravic IL.** Zagotoviti je treba predvsem ustrezno uveljavljanje pravic IL. V Sloveniji je razmeroma malo primerov sodnega varstva s področja IL, zato je pravna praksa nezadostna, posamezni sodniki tudi ne poznajo ustrezno dobro področja IL ter imajo omejeno strokovno podporo. Slovenska MSP imajo zaradi nezadostnih virov omejitve pri uveljavljanju pravic IL, to je še posebej značilno za KKS. Vendar imajo tudi velika slovenska podjetja omejitve pri uveljavljanju pravic IL, še posebej v tujini, predvsem zaradi nezadostnih virov;
- **posodobitev zakonodaje s področja IL,** da se omogoči večja konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Želja je, da se v odprtem dialogu poišče širše soglasje o možnih prihodnjih rešitvah na tem področju;
- **učinkovito institucionalno podporo za učinkovito upravljanje pravic IL.** Analiza je pokazala, da je podjetniško-inovacijski ekosistem v Sloveniji zelo razdrobljen: veliko število podpornih organizacij, nejasna vloga in razmerja med posameznimi organizacijami, omejene kompetence s področja IL. Trenutno se že izvajajo aktivnosti, da se fi-

zično in digitalno povežejo slovenski deležniki na področju raziskav, razvoja in inovacij (raziskovalno-razvojno in inovacijsko (RRI) stičišče).

STRATEŠKI CILJ 1:

okrepitev okolja za učinkovito ustvarjanje, razvoj, varstvo in upravljanje IL

UKREP	NAMEN	KLJUČNE AKTIVNOSTI
<p>1.1 Analitične podlage (analiza, spremljanje in vrednotenje)</p>	<p><i>Izboljšati strokovne podlage za transparentno oblikovanje javne politike.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Redne (kontinuirane) analize: priprava programa raziskav (npr. ovire za potencialne prijavitelje, stroški in koristi pravic IL; strategije upravljanja IL v podjetjih, analiza tržne uspešnosti patentov; analiza vzrokov (negativnih) trendov na področju IL, evalvacija delovanja pisarn za prenos znanja/pisarn za prenos tehnologij (KTO/TTO) pri upravljanju pravic IL; zbiranje in analiza podatkov o pravicah IL po spolu imetnikov pravic, velikosti podjetja, sektorju (javna, zasebna organizacija, posameznik), analiza avtorske pravice na raziskovalnih podatkih ...). • Spremljanje učinkovitosti delovanja sistema podpore upravljanja pravic IL (npr. oblikovanje smernic za presojo učinkovitosti delovanja sistema podpore upravljanja pravic IL, redno (večletno) neodvisno eksterno vrednotenje sistema podpore upravljanja pravic IL, vključno s spremljanjem in vrednotenjem izvajanja nacionalne strategije IL ter posameznih podpornih ukrepov ministrstev ...). • Presoja vplivov novih tehnologij na sistem upravljanja pravic IL (v digitalnem komercialnem svetu so se uveljavile nove tehnologije, kot so umetna inteligenca, modeli strojnega učenja, veriženje blokov, zaradi česar so se temeljito spremenile tržne strukture ter so se pojavile nove ovire, izzivi in priložnosti za imetnike pravic IL, uporabnike IL in oblikovalce javnih politik). • Stalna analiza uspešnih praks upravljanja pravic IL v tujini: priprava analiz, mednarodne izmenjave (mednarodni projekti).

STRATEŠKI CILJ 1:

okrepitev okolja za učinkovito ustvarjanje, razvoj, varstvo in upravljanje IL

UKREP	NAMEN	KLJUČNE AKTIVNOSTI
1.2 Krepitev sodnega varstva s področja IL	<i>Okrepiti varovanje pravic IL.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Analiza primerov, povezanih z IL, ne glede na stvarno pristojno sodišče (kazensko, civilno, upravno).• Dostopnost odločb in sodb s področja pravic IL.• Analiza učinkov morebitne koncentracije pristojnosti za patentne spore na Okrožnem sodišču v Ljubljani (za vse patentne spore, brez posebnih delovnopравnih patentnih sporov).• Proučitev možnosti specializacije sodnikov za področje IL.• Spodbujanje k večji vključitvi strokovnjakov za tehnična področja med sodne izvedence in cenilce (področje patentov).• Spodbujanje alternativnega reševanja sporov na področju IL (v sodelovanju z WIPO, EUIPO, Enotnim sodiščem za patente (UPC) – Centrom za mediacijo in arbitražo (PMAC) ter nacionalnimi ponudniki teh storitev).• Aktivnejša obravnava problematike ponaredkov: proučitev možnosti zasega ponaredkov na ozemlju Slovenije.
1.3 Posodabljanje zakonodaje s področja IL	<i>Redno posodabljanje in usklajevanje zakonodaje na področju IL s trenutnimi trendi in razvojem.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Posodabljanje zakonodaje na področju IL.• Priprava izhodišč in vključitev Slovenije v pripravo sprememb zakonodaje na ravni EU. Strokovna razprava in priprava stališč in strateških izhodišč o aktualnih vprašanjih na področju IL že med pripravo sprememb ureditev na ravni EU – vzpostavitev delovnih skupin (vključitev deležnikov in strokovnjakov, naročilo strokovnih podlag).

STRATEŠKI CILJ 1:

okrepitev okolja za učinkovito ustvarjanje, razvoj, varstvo in upravljanje IL

UKREP	NAMEN	KLJUČNE AKTIVNOSTI
1.4 Institucionalna podpora upravljanju IL	<i>Okrepiti institucionalno podporo za učinkovito upravljanje IL.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Nadaljevanje in krepitev vloge in dela URSIL. Nadaljevanje aktivnosti in nadgradnja v smislu digitalizacije, poenostavitve ter obveščanja in usklajevanja deležnikov. Nadaljevanje in poglobljanje vpetosti URSIL v mednarodne organizacije, agencije in mreže. URSIL kot nacionalna kontaktna točka za IL – gre za sestavni del izvajanja Resolucije o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030.• Krepitev že delujočih in novih organizacij za podporo IL (KTO/TTO, patentni informacijski centri (PATLIB), subjekti inovativnega okolja (SIO), digitalna inovacijska stičišča (DIH-i), strateška razvojno-inovacijska partnerstva (SRIP) in drugi posredniki ekosistema RRI) ter povezovanje in sodelovanje deležnikov podjetniško-inovacijskega ekosistema na področju IL: krepitev vloge slovenskih podjetniških točk (del nacionalnega sistema SPOT) na področju svetovanja o IL z vključitvijo KTO/TTO in URSIL v svetovanje podjetjem. Vključitev KTO/TTO in URSIL v aktivnosti svetovanja SIO, DIH, nacionalnih kontaktnih točk (NKT) in evropske podjetniške mreže (EEN).• Nadgradnja storitev podpornih organizacij KKS in storitev kulturnim delavcem za podporo pri upravljanju pravic IL (Center za kreativnost, kolektivne organizacije, stanovska društva, vsebinske mreže ...).

STRATEŠKI CILJ 1:

okrepitev okolja za učinkovito ustvarjanje, razvoj, varstvo in upravljanje IL

UKREP	NAMEN	KLJUČNE AKTIVNOSTI
1.5 Krepitev strateške vloge IL	<i>Povečati strateški pomen IL.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Priprava akcijskega načrta za izvajanje nacionalne strategije IL.• Nadaljevanje dela delovne skupine Vlade RS za pripravo Nacionalne strategije varstva IL do leta 2030 z namenom priprave akcijskega načrta, spremljanja izvajanja in vrednotenja strategije. Po potrebi širjenje s predstavniki drugih deležnikov (krepitev sodelovanja med deležniki).• Ustrezna umestitev IL v strateške dokumente sektorjev/drugih področij (vključitev IL v sektorske strategije, programe, resolucije in akcijske načrte).• Letni dogodek o IL (letna konferenca o izvajanju nacionalne strategije IL).

STRATEŠKI CILJ 2: povečanje ozaveščenosti in znanja o IL

Za Slovenijo so značilni šibko zavedanje pomena IL v gospodarstvu in javnem sektorju, pomanjkljiva ozaveščenost in omejeno spoštovanje pravic IL v splošni javnosti (npr. uporaba ponaredkov in dostopanje do digitalnih vsebin iz nezakonitih virov) ter to, da ni ustreznih kompetenc s področja IL v gospodarstvu in javnem sektorju niti v sodni veji oblasti. Da bi izboljšali znanje, se bo:

- izboljšalo ozaveščenost in obveščanje vseh ciljnih skupin, in sicer z ozaveščanjem in izobraževanjem javnosti o pomenu intelektualnih sredstev, pravicah IL, njihovem spoštovanju in ustrezni uporabi IL,
- nadgradilo umeščenost področja IL v kurikulum na različnih stopnjah izobraževanja,
- izobraževalo in usposabljalno učence, dijake, študente, raziskovalce, učitelje, profesorje, javni in zasebni sektor,
- krepilo kompetence v zasebnem in javnem sektorju.

STRATEŠKI CILJ 2: povečanje ozaveščenosti in znanja o IL

UKREP	NAMEN	KLJUČNE AKTIVNOSTI
2.1 Izboljšanje ozaveščenosti in obveščanje vseh ciljnih skupin	<i>Ozaveščati in izobraževati javnosti o pomenu intelektualnih sredstev, pravicah IL, spoštovanju teh pravic in ustrezni uporabi IL.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Nadaljevanje komunikacijskih aktivnosti o pomenu IL in drugih intelektualnih sredstev, da se izboljša ozaveščenost v gospodarstvu in javnem sektorju (URSIL, KTO/TTO): predavanja, gradiva, informacijska točka, zbiranje in širjenje dobrih praks ...• Ozaveščanje splošne javnosti o pomenu in spoštovanju pravic IL (pomen za ustvarjalce, gospodarstvo in družbo; zakonodaja in kršitve): ciljne akcije, objava vsebin v medijih, ozaveščanje splošne javnosti o možnostih uporabe avtorskih del, vključno z deli, ki so na voljo pod odprtimi licencami.• Ozaveščanje podjetij glede možnosti varstva poslovne skrivnosti po Zakonu o poslovni skrivnosti.• Ugotavljanje ozaveščenosti javnosti in spremljanje stanja.• Krepitev in promocija informacijske točke URSIL ter informacijskega spletnega mesta originalen.si.• Javne predstavitve in razprave o posameznih vprašanjih v zvezi z IL: organizacija okroglih miz, posvetov, konferenc.

STRATEŠKI CILJ 2:
povečanje ozaveščenosti in znanja o IL

UKREP	NAMEN	KLJUČNE AKTIVNOSTI
<p>2.2 Izobraževanje in usposabljanje</p>	<p><i>Posodobiti in izpopolniti programe izobraževanja in usposabljanja na različnih ravneh, tako da bodo vključevali celovite vsebine o IL.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dopolnjevanje programov in učnih gradiv za osnovne in srednje šole z vsebinami o IL (nadgradnja vsebin v kurikulumu). • Usposabljanja učiteljev osnovnih in srednjih šol s področja IL. • Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami pri prizadevanjih, da učencem osnovnih šol zagotovijo znanja s področja IL (po zgledu dobrih tujih praks, npr. WIPO, EUIPO, EPO ...). • Usposabljanja za sodnike: izobraževalni seminarji za sodnike, ki delajo na področju IL. • Usposabljanja zastopnikov za področje industrijske lastnine, sodnih izvedencev in cenilcev. • Izobraževanje in usposabljanje na univerzah in v javnih raziskovalnih organizacijah o upravljanju intelektualnih sredstev v skladu s Kodeksom ravnanja na področju upravljanja intelektualnih sredstev za valorizacijo znanja v evropskem raziskovalnem prostoru (ERA), Kodeksom ravnanja na področju soustvarjanja med industrijo in akademskimi krogi za valorizacijo znanja ter Kodeksom ravnanja na področju standardizacije v ERA: usposabljanje profesorjev, raziskovalcev in študentov, ob upoštevanju njihovih raziskovalnih področij (npr. poslovne študije, znanost, tehnologija, inženirstvo, matematika, pravo, umetnost), o intelektualnih sredstvih za valorizacijo znanja, s poudarkom na širši razlagi intelektualnih sredstev ter o razumevanju vloge avtorske pravice v kontekstu poučevanja za profesorje, raziskovalce in študente.

STRATEŠKI CILJ 2:

povečanje ozaveščenosti in znanja o IL

UKREP	NAMEN	KLJUČNE AKTIVNOSTI
2.3 Krepitev kompetenc v zasebnem in javnem sektorju	<i>Krepiti kompetence v zasebnem in javnem sektorju v zvezi z upravljanjem pravic IL in varstvom IL.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Mentoriranje za MSP na področju upravljanja IL in trženja.• Platforma e-učenja za MSP: spletno orodje, ki vodi podjetja in posameznike do ustreznih informacij in najprimernejših možnosti za varstvo IL.• Nadaljevanje sodelovanja z mednarodnimi organizacijami (WIPO, EUIPO, EPO) pri prizadevanjih, da MSP zagotovijo znanje o pravicah IL.• Ozaveščanje in usposabljanje ustvarjalcev in kulturnih delavcev o upravljanju IL (sodelovanje s Centrom za kreativnost, Javno agencijo za knjigo RS, Slovenskim filmskim centrom, javno agencijo RS, kolektivnimi organizacijami, stanovskimi društvi, vsebinskimi mrežami ...).• Strokovna usposabljanja s področja IL v slovenskem jeziku za javni in zasebni sektor.• Programi usposabljanja, povezani z vplivom novih tehnologij (posebej umetna inteligenca) na upravljanje pravic IL.• Seznanjanje zasebnega in javnega sektorja o pomenu IL za inovativnost in konkurenčnost gospodarstva (konference, delovna srečanja, predstavitve, skupni projekti ipd.).

STRATEŠKI CILJ 3: krepitev vloge IL v zasebnem in javnem sektorju ter v družbi nasploh

V svetu se krepi pomen IL v gospodarstvu, raziskovalnem sektorju in izobraževalnem sistemu. Krepi se tudi povpraševanje po ustvarjalnih produktih, kar spodbuja ustvarjalnost, inovativnost in upravljanje IL. V Sloveniji imamo uspešna podjetja, katerih konkurenčnost temelji tudi na IL, vendar je teh premalo. Za slovensko gospodarstvo je značilna premajhna inovativnost. Pravice IL varuje in upravlja izjemno majhen delež MSP. Zaradi omejenih virov imajo MSP težave pri uveljavljanju pravic IL. To je še posebej značilno za KKS. IL v Sloveniji ni prepoznana kot premoženje podjetja, ki bi lahko bilo uporabljeno kot zavarovanje (npr. za pridobitev posojila). Da se izboljša konkurenčnost Slovenije, se bo:

- okrepilo pomen inovativnosti in vlogo IL v postopkih javnega naročanja in javnih razpisov,
- podprlo zasebni in javni sektor pri upravljanju pravic IL,
- spodbujalo znanstvenoraziskovalni sektor pri upravljanju pravic IL skladno z načeli odprte znanosti in odprtega inoviranja,
- izvedlo aktivnosti, ki bodo vodile k prepoznavanju IL kot premoženja podjetij in drugih organizacij.

STRATEŠKI CILJ 3:

krepitev vloge IL v zasebnem in javnem sektorju ter v družbi nasploh

UKREP	NAMEN	KLJUČNE AKTIVNOSTI
3.1 Okrepitev vloge IL v postopkih javnega naročanja in javnih razpisov	<i>Spodbujati inovativnost in uporabo IL v postopkih javnega naročanja in javnih razpisov.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Prizadevanje za povečanje povpraševanja po inovativnih dobrinah in storitvah v javnem sektorju (inovacijska politika na strani povpraševanja). Javni organi morajo uvajati inovacije in najti načine, kako olajšati zahtevne dejavnosti na področju zagotavljanja storitev, izboljšanja procesov, predpisov in izvajanja politik: spodbujanje uporabe merila inovativnosti v postopkih javnih naročil.• Spodbujanje uporabe inovativnih javnih naročil. Državam članicam EU in javnim institucijam se priporoča strateški pristop v zvezi s pravicami IL pri javnem naročanju. Pomembno je, da javne institucije v razpisni dokumentaciji vnaprej jasno opredelijo dodelitev pravic IL, povezanih z javnim naročilom, ob upoštevanju javnega interesa in ciljev njihove politike.• Spodbujanje uporabe IL v postopkih javnih razpisov. Analiza uporabe določb o IL v razpisnih dokumentacijah javnih razpisov in javnih naročil ter spodbujanje njihove uporabe.
3.2 Podpora pri upravljanju pravic IL v zasebnem in javnem sektorju	<i>Zagotoviti podporo za učinkovito upravljanje pravic IL v zasebnem in javnem sektorju.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Okrepitev/razširitev vavčerske sheme in podpora MSP na področju IL, vključno s pripravo podjetniških strategij upravljanja IL.• Oblikovanje platforme z naborom vzorčnih sporazumov, ki se lahko uporabljajo v raznih fazah tehnoloških raziskav in komercializacije, s čimer je olajšan učinkovit prenos znanja in tehnologij (npr. po vzoru WIPO, Avstrije, Španije, Nemčije).• Študija izvedljivosti posebnih davčnih spodbud za poslovne subjekte (posebna ureditev za obdavčitev patentov/IL, angl. »IP/patent box«).• Priprava smernic za komercializacijo IL.

STRATEŠKI CILJ 3:

krepitev vloge IL v zasebnem in javnem sektorju ter v družbi nasploh

UKREP	NAMEN	KLJUČNE AKTIVNOSTI
3.3 Podpora znanstveno-raziskovalnemu sektorju pri upravljanju pravic IL	<i>Izboljšati upravljanje pravic IL v znanstveno-raziskovalnem sektorju.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Spodbujanje upravljanja IL skladno z načeli odprte znanosti in odprtega inoviranja.• Spodbujanje povezovanja s podjetji (skupnega ali odprtega inoviranja) in komercializacije izumov, ki so nastali v javnih raziskovalnih organizacijah z ustanovitvijo spin out/off podjetij (odcepljenih podjetij) in licenciranja/prodaje patentov.
3.4 Prepoznavanje IL kot premoženja podjetij in drugih organizacij	<i>Spodbujati prepoznavnost IL kot pomembnega dela premoženja podjetij in drugih organizacij.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Spodbujanje organizacij (javnih in zasebnih) k registraciji IL kot neopredmetenih sredstev.• Izobraževanje na področju upoštevanja neopredmetenih sredstev v poslovnih bilancah.• Oblikovanje standardov in orodij za vrednotenje IL.• Podpora uporabi IL za zavarovanje posojil (npr. oblikovanje posebnega inovacijskega sklada, ki omogoča uporabo IL za zavarovanje posojil, uporaba IL kot zavarovanje pri Slovenskem podjetniškem skladu (SPS) ter Slovenski izvozni in razvojni banki (SID)) in za lastniško financiranje podjetij.

7. IZVEDBENA STRUKTURA IZVAJANJA NACIONALNE STRATEGIJE IL

Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport je organ, pristojen za izvajanje nacionalne strategije za intelektualno lastnino. Povezovalac podpornega ekosistema na področju IL je URSIL. Delovanje podpornega sistema IL bo temeljilo na načelu »vedno pravi naslov« (angl. »*no wrong door principle*«), ki omogoča podajanje kakovostnejših in celovitejših informacij ter podpornih storitev ciljnim skupinam.

Sodelovanje ministrstev bo potekalo v okviru delovne skupine Vlade RS, ki bo pristojna za pripravo izvedbenih dokumentov strategije, njeno spremljanje in vrednotenje.

Po tem, ko bo Vlada RS potrdila nacionalno strategijo IL, bo izdelan akcijski načrt z jasno opredeljenimi ukrepi, ciljnimi skupinami, organizacijami, odgovornimi za izvajanje, sistemom spremljanja (kazalniki učinkov in rezultatov) in načrtom vrednotenja strategije.

8. SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE

SPREMLJANJE

Spremljanje strategije bo temeljilo na delovanju vladne delovne skupine, pristojne za spremljanje in vrednotenje strategije, in na spremljanju izbranih kazalnikov.

Delovna skupina za spremljanje

Vladna delovna skupina, pristojna za spremljanje strategije, se bo sestajala vsaj dvakrat letno ter bo pregledovala in proučevala vsa vprašanja, povezana z nacionalno strategijo IL in akcijskim načrtom. Ta delovna skupina bo proučila zlasti:

- napredek pri izvajanju nacionalne strategije in akcijskega načrta za IL v smislu doseganja mejnikov in ciljev; pri tem bo obravnavala tudi eksterno (neodvisno) vrednotenje podpornega sistema za upravljanje IL,
- vsa vprašanja, ki vplivajo na izvajanje/izpolnjevanje nacionalne strategije in akcijskega načrta za IL, ter ukrepe, sprejete za njihovo reševanje.

Kazalnika

S pripravo nacionalne strategije IL do leta 2030 želi Vlada RS doseči večjo prepoznavnost področja in spoštovanje IL ter boljše razumevanje in uporabo IL.

Zato sta kazalnika spremljanja strategije:

1. obseg uporabe IL v posameznih segmentih raziskovalno-inovacijskega sistema (znanstvenoraziskovalni, kreativni, podjetniški). Obseg uporabe IL se bo meril z anketo, ki bo izvedena periodično;
2. razumevanje izraza IL v splošni javnosti.¹⁵ To se bo merilo z anketo, ki bo izvedena vsaki dve leti na podlagi spletnega vprašalnika.

Analiza tujih nacionalnih strategij IL je pokazala, da te nimajo sistema kazalnikov, zato bo podrobnejši sistem kazalnikov del akcijskega načrta.

VREDNOTENJE

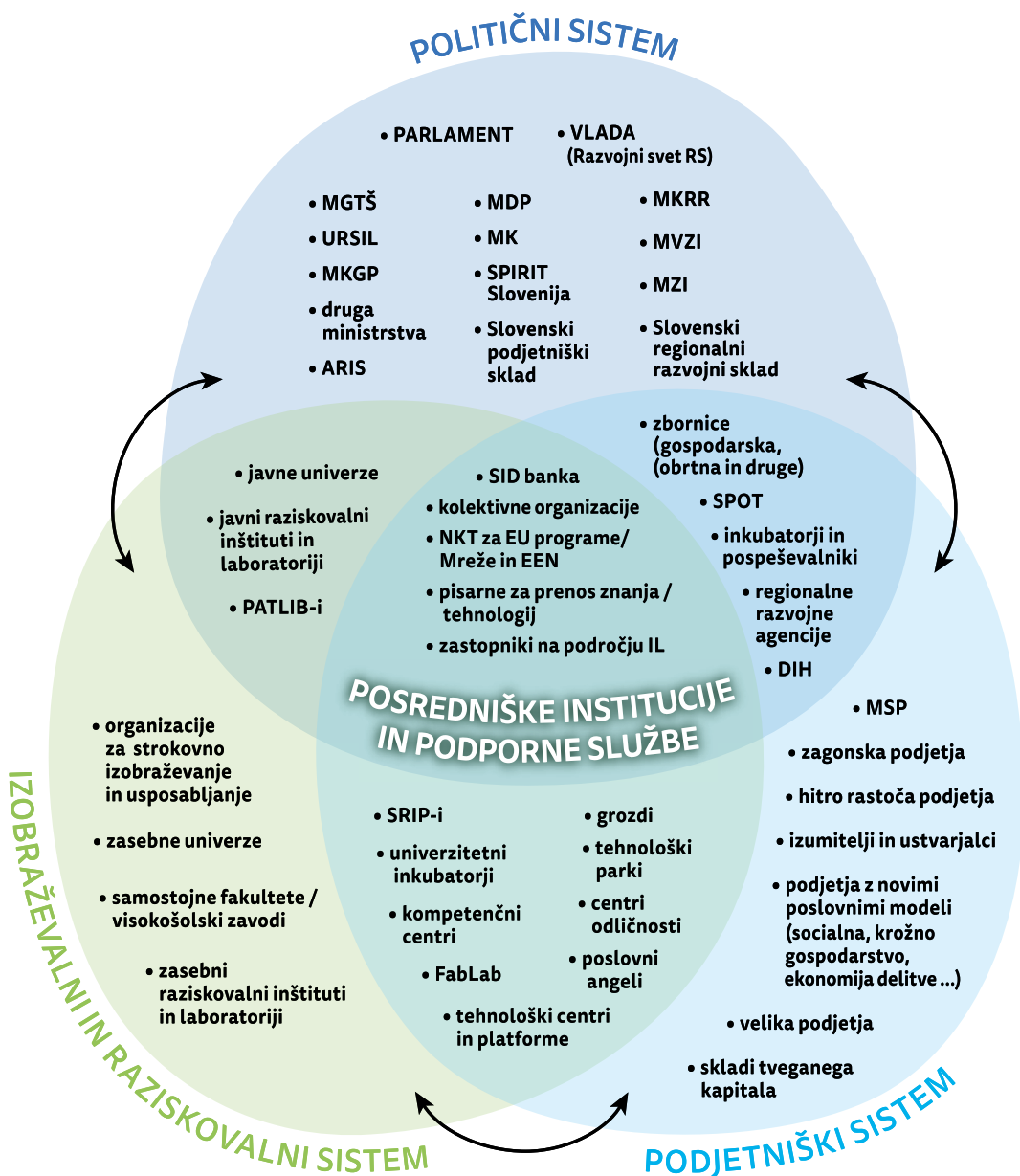
Periodično bo pripravljeno eksterno (neodvisno) vrednotenje podpornega sistema za upravljanje pravic IL. V okviru prvega vrednotenja bodo pripravljene tudi smernice za vrednotenje delovanja sistema podpore upravljanja pravic IL.

¹⁵ Pri merjenju se bomo zgledovali po metodologijah, ki sta jih razvila WIPO in EUIPO.

PRILOGA

PODJETNIŠKO-INOVACIJSKI EKOSISTEM V SLOVENIJI

Vir: Prirejeno po Current state of play of the Slovenian national innovation ecosystem, SPIRIT Slovenija, 2021.

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

ARIS – Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

DIH – digitalno inovacijsko stičišče

EEN – evropska podjetniška mreža

EPO – Evropska patentna organizacija

ERA – evropski raziskovalni prostor

EU – Evropska unija

EUIPO – Urad Evropske unije za intelektualno lastnino

IL – intelektualna lastnina

KKS – kulturni in kreativni sektor

KTO/TTO – pisarne za prenos znanja/pisarne za prenos tehnologij

MDP – Ministrstvo za digitalno preobrazbo

MGTS – Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport

MK – Ministrstvo za kulturo

MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

MKRR – Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj

MSP – mala in srednje velika podjetja

MVI – Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

MVZI – Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije

NKT – nacionalna kontaktna točka

PATLIB – Patentni informacijski center

PMAC – center za mediacijo in arbitražo za patente

RRI – raziskave, razvoj in inovacije

RS – Republika Slovenija

SID – Slovenska izvozna in razvojna banka

SIO – subjekt inovativnega okolja

SPIRIT Slovenija – Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje investicij, podjetništva in internacionalizacije

SPOT – Slovenska poslovna točka

SPS – Slovenski podjetniški sklad

SRIP – Strateško razvojno-inovacijsko partnerstvo

UPC – enotno sodišče za patente

URSIL – Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

WIPO – Svetovna organizacija za intelektualno lastnino